

“El País Valencià és el motor de l'economia de Catalunya”

Al seu llibre 'Euram 2010. La via europea', guanyador del darrer Premi Joan Fuster d'assaig, el professor de geografia Josep Vicent Boira (el Canyameler, València, 1963) vol fer reflexionar sobre la necessitat d'establir mecanismes de cooperació entre el País Valencià, Catalunya i les Illes Balears que donen resposta a una realitat econòmica contundent.

Al començament del llibre *Euram 2010. La via europea* (3i4), vostè fa un repàs de les reclamacions històriques de potenciació de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (Euram), i diu que encara es demana el mateix que a la dècada dels trenta. No s'ha avançat en la consolidació d'aquesta idea des de fa setanta anys?

—Hi ha un fil conductor al llarg del segle XX de relacions entre Catalunya i el País Valencià. Hi ha alts i baixos de relacions durant tot el segle. El moment més pròxim a la situació actual va ser als anys trenta, quan es va produir una relació intel·lectual, acadèmica i lingüística, i també econòmica, i va estar a punt de fructificar una relació com la que nosaltres estem intentant dissenyar. No va ser possible, entre altres coses, per la radicalització del moment i per la Guerra Civil. El franquisme immobilitza tota aquesta situació i ara estem reprenent una reivindicació que era prou habitual a la premsa dels anys trenta, com era la de les relacions econòmiques de l'Arc Mediterrani.

—Vostè introdueix un concepte nou en la interpretació d'aquestes relacions, que és la importància d'establir acords als sectors que competeixen entre si.

—L'economia moderna es basa en els acords d'economies que competeixen entre si. Això és el que funciona en el marc de la Unió Europea. Són economies que tenen uns perfils productius semblants. França ven a Alemanya el mateix que Alemanya ven a França, que són productes industrials

i de tecnologia. Les relacions modernes s'estableixen en molts casos sobre sectors competitius. No hauríem de negligir el factor de competència entre les economies de l'Euram. Aquest factor de competència és normal en les economies modernes i no és un impediment per arribar a acords de cap tipus. Arribar a acords en els camps de competència seria un canvi qualitatiu pel que fa als mercats exteriors. Dimecres passat mateix, pel que fa als ports, Boluda, propietari d'una de les principals empreses navilieres valencianes, deia que la competència fins a l'extenuació dels ports de l'eix mediterrani condueix a una ineficiència dels recursos assignats. Això vol dir que, a qualsevol escala que treballem, hauríem d'intentar no malbaratar els recursos, i això es fa precisament arribant a acords per impulsar conjuntament el sector.

—Diu vostè que Alemanya i França són mútuament els clients principals. Aquesta és una afirmació que, tenint en compte els darrers estudis econòmics, també es pot fer del País Valencià i de Catalunya.

—En aquests moments, el principal client de Catalunya és el País Valencià, i el principal client del País Valencià és Catalunya, tant en destinació de mercaderies com de transport de mercaderies per carretera. Pròximament, eixirà un document de la càtedra Villalonga en què es veu claríssimament que el segon eix de comunicació de l'estat espanyol és el que uneix Catalunya i el País Valencià, i a

“Ens falta saber quins seran els Adenauer i els De Gaulle de les nostres societats que es plantegen que s’ha de donar una resposta politica a una realitat econòmica que és evident”

més en sentit biunívoc. No és el cas, per exemple, de Múrcia. La destinació principal dels productes de Múrcia és el País Valencià, però no a l'inrevés. Per tant, la realitat econòmica existeix. L'única cosa que ens falta és saber quins seran els Adenauer i els De Gaulle de les nostres societats que es plantegen que s'ha de donar una resposta política a una realitat econòmica que és evident.

—Vostè, a diferència d'altres autors, pensa que el nucli dur de l'eix mediterrani no inclou Múrcia i l'Andalusia oriental.

—Jo no faig servir únicament una variable economicista en tota aquesta qüestió. Si s'analitza amb una o dos variables estadístiques la realitat de l'eix mediterrani, Múrcia i Andalusia formarien part d'un Arc Mediterrani superestirat. Però jo faig servir altres conceptes històrics i geogràfics. Si s'analitzen els criteris geopolítics, està clar que per als valencians són molt més interessants sempre els veïns del nord que els veïns del sud. La història de les relacions econòmiques entre el País Valencià i Catalunya del segle XX és un fet econòmic molt poc conegut. Dubte que hi haja relacions sem-

blants entre altres comunitats de l'estat espanyol.

—Parla en el llibre dels errors dels catalans i dels valencians que han entrebancat que es reconega aquesta relació. Quins són els errors dels valencians?

—L'error del valencià encara continua vigent. És un error molt comú com és pensar que la frontera administrativa del País Valencià és també una frontera econòmica. Això és una forma de pensar del segle XIX.

—Vostè parla de la frontera autonòmica.

—Efectivament. Venim d'un procés del segle XIX reforçat per la paradoxa de les fronteres interiors, que consisteix en el fet que el govern de Madrid està disposat a obrir les fronteres exteriors de l'estat, i en canvi no està en absolut disposat a obrir les fronteres interiors. L'estat autonòmic està reforçant la frontera interior i la idea que la frontera administrativa del País Valencià és també una frontera econòmica. Si aconseguïrem pensar que per una part hi ha el territori administratiu del País Valencià i, per l'altra, la regió econòmica a la qual pertany el País Valencià, s'estaria fent el que s'ha fet a Europa des de fa molts anys: cadascú està dins de sa casa en el tema polític, però posant en comú tots els aspectes materials i funcionals d'infraestructures en la regió econòmica a la qual pertanyen.

—Per la utilització política que el PP està fent del transvasament de l'Ebre, sembla que aquest partit no té problemes a construir noves fronteres mentals dins de l'Arc Mediterrani.

—El tema de l'aigua jo l'emmarcaria en una agenda geopolítica clara del territori econòmic al qual pertanyem. Si el tema de l'aigua, que preocupa fonamentalment els territoris de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani, fóra tractat en un àmbit propi, crec que es guanyaria molt, perquè aquest plantejament posaria l'aigua del Roine dins del que és el mateix fòrum regional, i m'agradaria pensar que això solucionaria molts problemes que hi ha ara. Hauríem d'intentar trencar el pensament que l'estat és l'àmbit on s'han de discutir aquestes coses.

—Parla d'exemples exteriors. En el llibre, posa algunes iniciatives europees ja en marxa com a models que en part podríem seguir.

—Jo posaria tres exemples que són els que més m'agraden. Un és el de l'acord europeu en el tema del carbó i l'acer, la CECA, que va significar posar en comú en aquells moments l'element més important de competència. Això va desactivar tota una dinàmica d'enfrontaments i va activar una dinàmica d'enteniment que després es va estendre a altres camps. Un altre exemple és el cas del Benelux, que són tres països —Bèlgica, Luxemburg i Holanda— disposats a col·laborar en el camp econòmic, sense que això afecte la sobirania de cada país. El tercer exemple és el Vasab 2010, que és de la regió de la mar Bàltica, en el qual cadascú en la seua escala administrativa posa en comú els problemes que els afecten. Estem situant els problemes economicomaterials i d'infraestructures per damunt de qualsevol altra consideració. Des d'un punt de vista estrictament egoista, fins i tot, convindria que s'arribara a un acord amb els veïns i amb els principals proveïdors i clients de les economies pròpies, si volem que funcionen amb més eficàcia.

—Per assumir aquesta col·laboració, hi ha també un altre problema, que és l'error dels catalans, el de l'autisme de plantejar les reivindicacions de manera bilateral amb Madrid.

—L'error dels catalans consisteix justament en l'unilateralisme, és a dir, en la idea que Catalunya com a tal pot ser l'altre àmbit de discussió respecte a Madrid.

Això, des del punt de vista economicomaterial, és un gran error perquè no entenen que Barcelona i Catalunya formen part d'una regió econòmica que és la que li dóna sentit, i les dades econòmiques ho mostren. És evident que el principal client de Catalunya és el País Valencià. Aquest és l'autèntic motor de l'economia de Catalunya.

—Parla vostè d'àmbits de col·laboració que a més de les institucions apleguen les organitzacions socials.

—El llibre té una pretensió fonamental, que és la de donar una visió. El que jo volia, sobretot, és donar una alternativa a la manera d'entendre la relació entre catalans i valencians i també amb la resta d'Espanya. Sembla que siga una visió poc pràctica, però per a mi és molt important. Sense una visió marc no podem fer res. El pas següent és saber com és pot articular això, i s'articula des d'un punt de vista modern, és a dir, com s'articulen a Europa aquests tipus de relacions, en una estructura policèntrica, sense que hi haja una jerarquia clara.

Ara es treballa en xarxa i posant en comú les experiències de cadascú. Això, efectivament, no és només una responsabilitat dels governs, i per això és molt possible que el primer pas no haja de ser el dels governs estrictament, que pot ser que encara estiguen colpejats per la polèmica del passat. Qui hauria de donar el primer pas són les agrupacions, les institucions socials de tot tipus que hi ha en aquest país.

—Hauria de canviar la mentalitat de les organitzacions empresarials.

—En aquests moments, malauradament, la manera de pensar d'algunes organitzacions empresarials valencianes és un factor retardatari de l'economia valenciana. La manera de pensar empresarial de moltes organitzacions és una manera de pensar antiga, que és la de fer coincidir la regió econòmica amb la regió política. Algunes organitzacions empresarials fan servir encara la concepció de jerarquia respecte de Madrid. Per això s'atribueix tanta importància a algunes connexions d'infraestructures amb Madrid, cosa que jo no negue, però no es reconeix el fet que amb qui tenim més relacions és amb altres comunitats autònomes.

—És tracta d'un problema de mentalitat o està basat en estudis que mostren la conveniència de relacionar-se amb Madrid?

—Jo fins i tot vull pensar que no és un problema polític, és a dir, que és un problema de mentalitat. Encara estan pensant en esquemes que són propis d'un altre moment.

"En aquests moments, la manera de pensar d'algunes organitzacions empresarials valencianes és un factor retardatari de l'economia valenciana."

—Per les estadístiques de transport, un AVE València-Barcelona haguera estat més utilitzat que un AVE València-Madrid?

—La decisió de fer primer l'AVE a Madrid respon a una decisió política. El gran problema d'aquests moments és la desconexió entre l'Espanya real i l'Espanya que es dissenya des de Madrid. Aquesta desconexió s'ha de pagar algun dia. Als anys trenta, ja es reivindicava l'ample de via europeu des de València. Jo he llegit textos de Lluís Lucia, dirigent de la Dreta Regional Valenciana, de fa més de setanta anys, en què deia que aquesta era una prioritat de l'economia valenciana. Falta saber quina és la resposta que l'administració dóna als estudis econòmics totalment objectius que assenyalen que els interessos de l'economia valenciana estan en els lligams cap al nord i no cap a l'oest o cap al sud. De la mateixa manera que jo he intentat, en el llibre, donar una sèrie d'argumentacions, encara no he vist l'articulació d'una idea geopolítica per al País Valencià alternativa a la que jo estic proposant. El llibre vol donar un imaginari col·lectiu per al país, una ambició de territori. Aques-

ta és la idea. El govern actual no està donant una visió innovadora per al segle XXI.

—Per concretar la visió estratègica que vostè proposa, opta per un fòrum estable de cooperació.

—El futur d'Europa són grans economies regionals articulades debatent els seus problemes en un fòrum comú. L'economia nacional, la dels grans estats, és una entelèquia. Cada vegada les diferències regionals són més evidents. Les fronteres dels estats se sobrepassen. I ara hi ha euroregions entre Alemanya i França que són la base econòmica dels que viuen. El futur d'Europa s'articularà en grans regions econòmiques. Des d'una perspectiva poc ideològica, l'euroregió que convé als valencians és la que conformarien amb Catalunya, amb les Balears, amb Aragó i amb el Languadoc-Rosselló. Aquesta és la gran euroregió econòmica que ens beneficiaria a nosaltres. El pas següent seria saber com es pot traduir això en un fòrum de relació estable. Es podria començar tant des del punt de vista privat com del públic.

Miquel Calvet